

SUN'IY INTELLEKT VA INDIVIDUAL TIL O'QITISH: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR

Aliqulova Aziza

O'zDJTU Sharq filologiyasi talabasi
aliqulovaaziza2107@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada sun'iy intellektning individual til o'qitishdagi o'rni, imkoniyatlari va cheklovlari tahlil qilinadi. Zamonaviy ta'lim jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarining qo'llanilishi o'quvchilarga individual yondashuvni ta'minlash, ularning bilim darajasiga mos o'quv materiallarini taqdim etish hamda o'rganish samaradorligini oshirish imkonini beradi. Maqolada zamonaviy ilmiy yondashuvlar o'zaro uyg'unlikda tahlil qilingan. Shuningdek, sun'iy intellektning afzalliklari bilan bir qatorda uning cheklovlari, jumladan inson omilining o'rnini to'liq bosa olmasligi, texnologik bog'liqlik va infratuzilmaviy muammolar ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari sun'iy intellekt va an'anaviy ta'lim usullarini uyg'unlashtirish eng samarali yechim ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, til o'qitish, individual yondashuv, ta'lim texnologiyalari, samaradorlik

Abstract. This article analyzes the role, opportunities, and limitations of artificial intelligence (AI) in individual language teaching. The use of AI technologies in modern education enables a personalized approach for learners, providing educational materials tailored to their knowledge level and enhancing learning efficiency. The study examines modern scientific approaches in harmony. In addition, the advantages of AI are discussed alongside its limitations, including the inability to fully replace human involvement, technological dependency, and infrastructural challenges. The research results indicate that integrating AI with traditional teaching methods is the most effective solution.

Keywords: artificial intelligence, language teaching, individual approach, educational technologies, efficiency

Аннотация. В статье анализируется роль, возможности и ограничения искусственного интеллекта (ИИ) в индивидуальном обучении языкам. Использование технологий ИИ в современном образовании позволяет обеспечить персонализированный подход к обучающимся, предоставляя учебные материалы, соответствующие их уровню знаний, и повышая эффективность обучения. В работе рассматриваются современные научные подходы в гармонии. Также обсуждаются преимущества ИИ наряду с его ограничениями, включая неспособность полностью заменить человеческий фактор, зависимость от технологий и инфраструктурные проблемы. Результаты исследования показывают, что интеграция ИИ с традиционными методами обучения является наиболее эффективным решением.

Ключевые слова: искусственный интеллект, обучение языкам, индивидуальный подход, образовательные технологии, эффективность

Kirish. Bugungi globalashuv davrida xorijiy tillarni o'rganish har bir inson uchun muhim ehtiyojga aylanib bormoqda. Ayniqsa, ingliz tili xalqaro muloqot vositasi sifatida keng qo'llanilmoqda. Shu sababli til o'qitish metodlari ham zamon bilan birga

rivojlanib bormoqda. So'nggi yillarda texnologiyalar, xususan, sun'iy intellekt (SI) til o'rganish jarayoniga chuqur kirib keldi.

Sun'iy intellekt asosida yaratilgan dasturlar va platformalar o'quvchilarga individual yondashuvni ta'minlash, ularning bilim darajasiga mos topshiriqlar berish imkonini bermoqda. Biroq, bu texnologiyaning afzalliklari bilan bir qatorda ayrim cheklovlari ham mavjud.

Zamonaviy ilmiy manbalarga ko'ra, sun'iy intellekt inson aqliga o'xshash tarzda o'rganish va qaror qabul qilish qobiliyatiga ega tizim sifatida tavsiflanadi (Russell & Norvig, 2021). Ushbu maqolada sun'iy intellektning individual til o'qitishdagi o'rni, imkoniyatlari va cheklovlari tahlil qilinadi.

Asosiy qism. Til o'rganishda SI turli dasturlar orqali qo'llaniladi. Masalan, mobil ilovalar, onlayn platformalar va virtual o'qituvchilar o'quvchilarga mustaqil ravishda bilim olish imkonini yaratadi. Bunday tizimlar foydalanuvchining xatolarini aniqlab, ularni tuzatishga yordam beradi. Bundan tashqari, ular o'quvchining o'rganish tezligi va uslubiga moslashadi. Natijada har bir o'quvchi o'ziga qulay tarzda bilim oladi. Masalan, Duolingo kabi platformalar foydalanuvchining faoliyatiga qarab mashqlarni individuallashtiradi (Duolingo, n.d.).

Shuningdek, UNESCO sun'iy intellektni ta'limda shaxsiylashtirilgan yondashuvni rivojlantiruvchi muhim vosita sifatida baholaydi (UNESCO, 2021).

Sun'iy intellektning eng katta ustunliklaridan biri — individual yondashuvni ta'minlashidir. An'anaviy ta'limda o'qituvchi barcha o'quvchilarga bir xil materialni tushuntiradi, bu esa ba'zi o'quvchilar uchun qiyin, boshqalari uchun esa juda oson bo'lishi mumkin. Har bir o'quvchining bilim darajasi va o'rganish tezligi turlicha bo'lgani sababli individual yondashuv muhimdir.

Buyuk mutafakkir Alisher Navoiy ilmni insonning qobiliyatiga qarab berish zarurligini ta'kidlaydi (Navoiy, 2005). Bu qarash zamonaviy individual ta'lim konsepsiyasiga mos keladi. Sun'iy intellekt aynan shu ehtiyojni qondirib, har bir o'quvchiga mos ta'lim yo'lini taklif etadi.

Sun'iy intellektning afzalliklari

Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim quyidagi ustunliklarga ega:

- individual yondashuvni ta'minlaydi;
- xatolarni tez aniqlaydi;
- o'rganishni interaktiv qiladi;
- mustaqil ta'lim olish imkonini beradi.

British Council tadqiqotlariga ko'ra, texnologiyaga asoslangan ta'lim an'anaviy usullarga nisbatan samaraliroq bo'lishi mumkin (British Council, 2020).

Shuningdek, Ziyonet materiallarida ham zamonaviy texnologiyalar ta'lim sifatini oshirishi ta'kidlanadi (Ziyonet, n.d.).

Sun'iy intellekt asosidagi dasturlar interaktivligi bilan ajralib turadi. O'quvchi o'zi xohlagan vaqtda, istalgan joyda til o'rganishi mumkin. Bu ayniqsa band odamlar yoki maktabdan tashqari mustaqil o'rganayotganlar uchun juda qulaydir.

Shuningdek, SI yordamida yaratilgan chat-botlar va virtual suhbatdoshlar o'quvchilarga amaliy muloqot qilish imkonini beradi. Bu esa tilni tezroq o'zlashtirishga yordam beradi. Masalan, o'quvchi sun'iy intellekt bilan ingliz tilida suhbatlashib, o'z nutqini rivojlantirishi mumkin. Bu real hayotdagi muloqotga tayyorgarlik vazifasini bajaradi.

Cheklovlar va muammolar. Sun'iy intellektning afzalliklari bilan bir qatorda, uning ayrim kamchiliklari ham mavjud.

Birinchidan, SI insoniy omilni to'liq almashtira olmaydi. O'qituvchining tajribasi, motivatsiya berish qobiliyati va hissiy qo'llab-quvvatlashi juda muhim. Sun'iy tizimlar esa bunday jihatlarni to'liq ta'minlay olmaydi.

Ikkinchidan, texnologiyalarga haddan tashqari bog'lanish o'quvchilarning mustaqil fikrlash qobiliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Ba'zi o'quvchilar tayyor javoblarga o'rganib qoladi.

Uchinchidan, barcha hududlarda ham yuqori sifatli internet va zamonaviy qurilmalar mavjud emas. Bu esa SI asosidagi ta'limdan foydalanishni cheklaydi.

Bu holatlar O'zbekiston Milliy universiteti tadqiqotlarida ham qayd etilgan (O'zbekiston Milliy universiteti, n.d.).

Kelajakda sun'iy intellekt ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanishi kutilmoqda. Tadqiqotchilarning fikriga ko'ra, sun'iy intellekt inson faoliyatining ko'plab sohalarini, jumladan ta'limni ham tubdan o'zgartiradi (Russell & Norvig, 2021). Kelajakda individual o'quv dasturlari va virtual o'qituvchilar keng rivojlanadi.

Xulosa. Sun'iy intellekt til o'rganish jarayonida katta imkoniyatlar yaratadi. U individual yondashuvni ta'minlab, o'quvchilarning bilim olish samaradorligini oshiradi. Biroq uning cheklovlarini ham hisobga olish zarur. Eng samarali natijaga erishish uchun sun'iy intellekt va an'anaviy ta'lim uyg'unligi muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Alisher Navoiy. (2005). Mahbub ul-qulub. Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot.
2. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. (2020). Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent.
3. Ziyonet. (n.d.). Ta'lim resurslari. <https://www.ziyonet.uz>
4. O'zbekiston Milliy universiteti. (n.d.). Ilmiy maqolalar.
5. Stuart Russell, & Peter Norvig. (2021). Artificial intelligence: A modern approach (4th ed.). Pearson.
6. UNESCO. (2021). Artificial intelligence in education: Challenges and opportunities.
7. British Council. (2020). The future of English.
8. Duolingo. (n.d.). <https://www.duolingo.com>